

عنوان مقاله:

بررسی مبنای هدایت و ضلالت از دیدگاه سید مرتضی علم الهدی (ره) و فخر رازی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های تفسیر تطبیقی، دوره 2، شماره 3 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

سید احمد رضا شاهرخی - استادیار گروه فلسفه و کلام دانشگاه قم

تقی ایزدجو - دانش آموخته فلسفه و کلام دانشگاه قم

خلاصه مقاله:

چکیده در تدبر و بررسی آیات قرآن مجید به دو واژه هدایت و ضلالت می‌رسیم که به خداوند متعال نسبت داده شده‌اند؛ از همین رو، دیدگاه های متفاوتی در میان دانشمندان مسلمان به وجود آمده است. مقاله پیش رو به بررسی مبنای هدایت و ضلالت از دیدگاه سید مرتضی علم الهدی (ره) از متفکران برجسته امامیه و فخر رازی از دانشمندان اهل تسنن می‌پردازد. بررسی این مبنا از این جهت که این دو اندیشمند در تفسیر و کلام اسلامی صاحب نظر هستند، حائز اهمیت است. این دو اندیشمند در مبنای هدایت و ضلالت، که در نظر هر دو توحید افعالی است، معنایی ارائه می‌دهند که حاکی از تفاوت نظرشان است. در این پژوهش که با روش توصیف و تحلیل محتوا به بررسی دلایل دیدگاه این دو اندیشمند پرداخته ایم، مقبولیت دیدگاه سید مرتضی به دلایلی چند محرز شد، زیرا در دیدگاه وی، مجموع اسباب و مسببات عالم وابسته به اراده خداوند است؛ موثر اصلی خداوند است و امور دیگر تاثیر گذاری تبعی دارند. تاثیرات تبعی با توحید افعالی هماهنگ است. هدایت و ضلالتی هم که به خدا نسبت داده می‌شود، مکمل راهی است که انسان ها از روی اراده و اختیار انتخاب کرده‌اند. علاوه بر اشکالات نقلی و عقلی که به فخر رازی وارد است، می‌توان گفت که از این جهت نیز که برخی از آیات قرآن را بدون ارتباط با آیات دیگر ملاحظه کرده و به معنای هدایت و ضلالت اجباری حمل کرده، مرتکب غفلتی آشکار شده است.

کلمات کلیدی:

هدایت، ضلالت، اضلال ابتدایی و کیفی، هدایت ابتدایی، سید مرتضی علم الهدی، فخر رازی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/862171>

